

Nurmijärven kunnan lausunto MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksesta

Elinvoimalautakunta 27.04.2023 § 30

HSL:n hallitus päätti kokouksessaan 28.3.2023 lähettää Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen liikenteen osalta lausunnoille. Lausuntojen ja kannanottojen jälkeen MAL 2023 -suunnitelma viimeistellään, minkä jälkeen HSL:n hallitus tekee liikennejärjestelmäpäätöksen HSL:n jäsenkuntien osalta ja lähettää suunnitelman KUUMA-seutu liikelaitoksen johtokunnan kautta HSL-kuntayhtymään kuulumattomiin KUUMA-kuntiin liikennejärjestelmäpäätöksen tekemistä varten.

Helsingin seudun yhteistyökokous HSYK päätti kokouksessaan 29.3.2023 Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen maankäytön ja asumisen osalta lähetettäväksi lausunnoille. Lausuntojen ja kannanottojen jälkeen suunnitelma viimeistellään ja HSYK käsittelee ja hyväksyy omalta osaltaan sen maankäyttöä ja asumista koskevat osat ja lähettää ne edelleen hyväksyttäväksi pääkaupunkiseudun kuntiin. KUUMA-kunnat saavat suunnitelman maankäytön ja asumisen osalta hyväksyttäväkseen kuntien yhteisen KUUMA-seutu liikelaitoksen johtokunnan kautta.

Lausunnot suunnitelmaluonnoksesta on pyydetty 25.5.2023 mennessä.

Mikä MAL-suunnitelmaluonnos on ja miten se on valmisteltu?

Helsingin seudun maankäytön (M), asumisen (A) ja liikenteen (L) MAL 2023 -suunnitelma on strateginen, Helsingin seudun 14 kuntaa kattava suunnitelma. Suunnitelma ilmaisee seudun kuntien yhteisen tavoitetilan seudun kehityksestä vuoteen 2040 ja luo näkemystä vuoteen 2060 asti. Suunnitelmakokonaisuus kattaa myös lakisääteisen liikennejärjestelmäsuunnitelman.

Nyt lausunnolla oleva suunnitelmaluonnos on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä ja siitä ovat vastanneet alueen kunnat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula, Kerava, Mäntsälä, Pornainen, Hyvinkää, Kirkkonummi, Vihti ja Sipoo sekä liikenteen osalta Siuntio. Lisäksi mukana ovat olleet HSL, HSY, Uudenmaan liitto ja valtion liikenne- ja ympäristöviranomaiset.

MAL 2023:n visio, tavoitteet, tavoitetasot ja arviointikokonaisuudet päätettiin alkuvuonna 2022. Kokonaisuus yhdessä arviointiohjelman kanssa hyväksyttiin HSL-hallituksessa 8.2.2022, HSYK:ssä 16.2.2022 ja KUUMA-johtokunnassa 17.3.2022. Visiona on, että Helsingin seutu on vuonna 2040 Euroopan kestävimmin kasvava ja ihmisläheisin metropolialue. Seutu saavuttaa vision mukaisen tulevaisuuden vuoteen 2040 mennessä vastaamalla suunnitelmalle asetettuihin kolmeen päätavoitteeseen: hiilineutraaliin, hyvinvoivaan ja menestyvään Helsingin seutuun.

MAL-suunnittelua tehdään neljän vuoden syklillä. Hyväksytyt MAL-suunnitelman pohjalta käydään seudun ja valtion väliset MAL-sopimusneuvottelut, jossa määritellään tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet lähivuosien asuntotuotannolle sekä kestävästä yhdyskuntarakenteesta ja liikennejärjestelmän kehittämiselle. Samalla sovitaan valtion osallistumisesta seudullisesti merkittävien liikennehankkeiden rahoittamiseen sekä mm. infra-avustusten että käynnistysavustusten määristä.

MAL 2023 -suunnitelmaluonnos pääpiirteissään

Visio ja päätavoitteet

Visiona on, että Helsingin seutu on vuonna 2040 Euroopan kestävimmin kasvava ja ihmisläheisin metropolialue. Seutu saavuttaa vision mukaisen tulevaisuuden vuoteen 2040 mennessä vastaamalla suunnitelmalle asetettuihin kolmeen päätavoitteeseen: hiilineutraaliin, hyvinvoivaan ja menestyvään Helsingin seutuun.

Hiilineutraaliustavoite vastaa keskeisiin ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin. Tärkeää on, että seutu tekee rohkeita päästövähennystoimia asumisen ja liikenteen osalta sekä kasvaa kestävästi olemassa olevan rakenteen sisään luontoa säästäen. Seudun hiilineutraaliustavoite tukee sekä valtion että kuntien omien hiilineutraaliustavoitteiden toteuttamista.

Menestyvä Helsingin seutu parantaa kilpailukykyään kehittämällä seudun houkuttelevuutta ja kiinnostavuutta. Tavoitteeseen pääsemistä tukee kestävä ja kustannustehokas liikennejärjestelmä, joka takaa hyvän saavutettavuuden niin yrityksille kuin työntekijöille. Myös elin- ja toimintaympäristö houkuttelee työvoimaa ja yrityksiä sekä tarjoaa monipuolisia asumisen ratkaisuja.

Hyvinvoiva Helsingin seutu -tavoitteella mahdollistetaan seudun asukkaille terveellinen ja turvallinen elinympäristö, jossa asukkaat voivat valita laadukasta, tarpeita ja varallisuutta vastaavaa asumista monipuolisista asumisvaihtoehdoista sekä saavuttaa työpaikat, palvelut, ja lähiluonto kestävästi ja kohtuullisesti. Tavoitteena on, että Helsingin seudulla arki sujuu - eläminen on helppoa ja onnellista.

MAL 2023 -suunnitelmaluonnos pähkinänkuoressa

MAL-suunnitelmaluonnos tiivistää ne keskeiset yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja asuntotarjonnan kehittämisen toimenpiteet ja seudun tavoitellut ominaispiirteet, jotka toteuttavat suunnitelmalle asetettuja tavoitteita. Kiteytetysti MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen sisältö voidaan kuvata viiden kohdan mukaan:

1. Jatketaan Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen pitkäjänteistä tiivistämistä, erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen.
2. Rakennetaan Helsingin seudun asukkaiden tarpeisiin monipuolisia ja laadukkaita asumisen vaihtoehtoja ja uudistetaan määrätietoisesti asuinalueita, jotka uhkaavat jäädä kehityksestä jälkeen.
3. Panostetaan aiempaa vahvemmin Helsingin seudun kestävästä liikennejärjestelmän kehittämiseen ja varmistetaan tehokas joukkoliikennejärjestelmä myös tulevaisuudessa.
4. Seudullisella ja kansallisella tasolla toteutetaan monipuolisia toimenpiteitä, joilla vähennetään liikenteen päästöjä ja asumisen energiankulutusta.
5. Vahvistetaan Helsingin seudun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kehittämällä keskeisiä elinkeinoalueita sekä parantamalla kansainvälistä saavutettavuutta ja logistiikan tehokkuutta.

MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen kärkitoimenpiteet

1. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen
 - a. Rakennetaan 16 500 uutta asuntoa vuosittain.
 - b. Kohdistetaan 95 % seudun uudesta asuntotuotannosta ensisijaisille vyöhykkeille.
 - c. Mahdollistetaan maankäytön tiivistyminen (mm. asemanseutujen kehittäminen, maanteiden uudet liittymät).
2. Asumisen monipuolisuus ja kaupunki uudistus
 - a. Toteutetaan ARA-asuntotuotantoa pääkaupunkiseudun kunnissa 30 % ja KUUMA-kunnissa 20 % vuosittaisesta asuntotuotantotavoitteesta.
 - b. Ohjataan huoneisto- ja talotyyppi sekä hallintamuoto- ja rahoitusjakaamaa laadullisesti.
 - c. Ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunki uudistuksen keinoin.
3. Kestävä liikennejärjestelmä
 - a. Varmistetaan joukkoliikenteen kilpailukyky palvelutasolla ja lipun hinnalla.
 - b. Kehitetään kestävien matkaketjujen toimivuutta (ml. joukkoliikenteen nopeutustoimet).
 - c. Varmistetaan joukkoliikennejärjestelmän toimivuus (ml. varikot).
 - d. Toteutetaan keskeiset kaupunkiraidehankkeet.
 - e. Toteutetaan pyöräilyn pääverkko.
 - f. Toteutetaan juna-asemien parantamistoimenpiteitä.
4. Päästövähennykset
 - a. Sähköistetään liikennettä ja edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkoston kehittämistä.
 - b. Selvitetään ajonopeuksien laskun vaikutuksia kaupunkirakenteen sisällä.
 - c. Toteutetaan tiukempaa pysäköintipolitiikkaa.
 - d. Selvitetään ympäristövyöhykkeiden käyttöönottoa.
 - e. Vähennetään asuntojen ostoenergiankulutusta ja rakennetaan uusiutuvaa energiantuotantoa.
 - f. Edistetään puurakentamista
5. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset
 - a. Toteutetaan tieverkon kehittämistoimia tavara- ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantaen.
 - b. Toteutetaan raskaan liikenteen taukopaikat.
 - c. Huomioidaan elinkeinoelämän tila- ja kuljetustarpeet maankäytön suunnittelussa sekä liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamisessa.

MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen asuntotuotantotavoitteet

Yksi keskeinen MAL 2023 -suunnitelmassa linjattava asia on Helsingin seudun kuntakohtaiset asuntotuotantotavoitteet. MAL-suunnitelmassa asukasmäärän ennustetaan kasvavan vuoden 2020 1,5 miljoonasta lähes 1,9 miljoonaan vuonna 2040. Kasvua mahdollistetaan seuraavilla vuotuisilla asuntotuotanto- ja asuntokaavoitustavoitteilla

- Helsingin seutu 16 500 asuntoa ja asuntokaavaa 1 500 500 kem²
- KUUMA-kunnat 3 800 asuntoa ja asuntokaavaa 345 600 kem²
- Nurmijärvi 380 asuntoa ja asuntokaavaa 34 600 kem²

Asuntotuotannosta 95 % tulee sijoittaa ensisijaisille vyöhykkeille. Tavoite on seudullinen, ei kunnittainen.

MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen vaikutusten arvioinnin tiivistelmä

Helsingin seudun kehitys on MAL-suunnitelmaluonnoksen **hiilineutraaliustavoitteen** kannalta oikeansuuntaista, mutta riittämätöntä. Liikenteen CO₂ -päästövähennystavoitetta ei saavuteta suunnitelman toimenpiteillä. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus lisääntyy kuitenkin kolme prosenttiyksikköä vertailupohjaan verrattuna. Asumisen energiankulutus laskee seudun kasvusta huolimatta ja suunnitelmalla voidaan tukea tavoitteeseen pääsyä. Seudun kasvu luo haasteita ympäristölle, mutta joukkoliikenteen varrelle tiivistyvä kaupunkirakenne tukee pitkällä aikavälillä kestäviä elintapoja.

Hyvinvoiva -tavoitteen kannalta seudun kehitys on oikeansuuntaista. Kokonaisuutena MAL-suunnitelman vaikutukset hyvinvoivaan seutuun sijoittuvat mahdollistavan ja kannustavan vaikutuksen tasolle. Vaikka suunnitelman toimenpiteet tukevat laajasti hyvinvoinnin eri osa-alueiden oikeansuuntaista kehitystä, liittyy tavoitteen toteutumiseen epävarmuutta. Hyvinvoinnin arvioidaan kasvavan seudulla suunnitelman vaikutuksesta, mutta monet toimet edellyttävät konkretisointia erityisesti kuntatason suunnittelussa sekä MAL-suunnitelman jatkokyötyssä.

Seudun kehitys on myös **Menestyvä**-tavoitteen kannalta oikeansuuntaista. Järjestelmätason yhteiskuntataloudellinen tehokkuus on suunnitelmassa tavoitteen mukaisesti yli 1 (1,18). Kestävien kulkumuotojen matka-aikahyödyt ja saavutettavuusparannukset ovat merkittäviä ja työpaikkojen kasautuminen lisääntyy. Joukkoliikennematkustajat hyötyvät merkittävästi lipunhintojen alentamisesta.

MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen lausunnon lähettäminen viivästyi

Alkuperäisen aikataulun mukaan lausunnonaika MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksesta olisi ollut loppuvuonna 2022. HSL:n hallitus päätti kuitenkin kokouksessaan 29.11.2022 jättää asian pöydälle. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan erimielisyyksiä oli mm. asuntotuotannon sääntelyn saralla. HSL:n hallituksen kokouksessa 28.3.2023 hyväksytty ja lausunnoille lähetetty suunnitelmaluonnos on asuntotuotannon ohjaamisen osalta pohjaesitystä merkittävästi yleispiirteisempi.

Nurmijärven kunnan lausunto ja KUUMA-kuntien lausunto

KUUMA-kuntien yhteistä lausuntoa MAL 2023-suunnitelmaluonnoksesta valmisteltiin vuoden 2022 lopulla ja KUUMA-johtokunta hyväksyi lausunnon kokouksessaan 15.12.2022. KUUMA-johtokunnan kokouksessa 29.11.2022 tehdyn päätöksen mukaisesti KUUMA-kuntien lausuntoon tehdään tarvittavia muutoksia, mikäli Helsingin kaupungin pormestari Vartiainen johtamien poliittisten keskustelujen myötä suunnitelmaluonnokseen tehdään muutoksia.

KUUMA-kuntien yhteistä lausuntoa tarkennetaan tarvittavilta osin KUUMA-johtokunnan 25.5.2023 kokoukseen. Loppuvuonna 2022 valmisteltu KUUMA-kuntien yhteinen lausunto toimii kuitenkin hyvin pohjana Nurmijärven kunnan lausunnonlausunnolle. Nurmijärven tarkemmat lausunnon osat on sisennetty.

Nurmijärven kunnan lausunto on liitteenä.

Esittelijä

Tekninen johtaja

Esitys

Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle, että se hyväksyy liitteen mukaisen lausunnon MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksesta.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan heti kokouksessa.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, anita.pihala@nurmijarvi.fi
erikoissuunnittelija Katriina Ahokas, katriina.ahokas@nurmijarvi.fi
liikenneinsinööri Pia Korteniemi, pia.korteniemi@nurmijarvi.fi

Asian käsittely

Esittelijä lisäsi lausuntoon seuraavan tekstin Asuminen -osion kolmannen kappaleen jälkeen:
”Lausunnonaan Nurmijärven kunta tuo esiin sen, että KUUMA-seudun sisäinen moninaisuus ja heterogeenisuus on tunnistettu MAL-työn aikana jo aiemmilla kierroksilla. KUUMA-seudun kunnat ovat keskenään hyvinkin erilaisia – tiiviin kaupunkirakenteen kunnista maaseutumaisempiin kuntiin. Tämä KUUMA-kuntien erilaisuus huomioidaan kuntakohtaisissa asuntotuotantotavoitemäärissä, mutta ei ARA-tuotannon osuudessa. Lausunnonaan Nurmijärvi nostaa esille tarpeen tarkastella KUUMA-seudun ARA-tuotannon osuutta kuntakohtaisesti koko seudulle asetettavan yhteismitallisen ARA-osuuden sijasta.”

Elinvoimalautakunta hyväksyi esittelijän lisäyksen yksimielisesti.

Päätös

Esitys hyväksyttiin esittelijän lausuntoon tekemällä tekstilisäyksellä.

Kunnanhallitus 08.05.2023 § 69

1241/10.00.00.00/2021

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää hyväksyä liitteen mukaisen lausunnon MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksesta.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, anita.pihala@nurmijarvi.fi
erikoissuunnittelija Katriina Ahokas, katriina.ahokas@nurmijarvi.fi
liikenneinsinööri Pia Korteniemi, pia.korteniemi@nurmijarvi.fi

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Jakelu

HSL